

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การข้ามผ่านทางกลไกสื่อสารของบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน” เป็นการศึกษาถึงลักษณะและวิธีการสื่อสารแบบข้ามผ่านทางกลไกสื่อสาร เพื่อให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสื่อสารที่ใช้ในการสร้างความหมายของบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน โดยศึกษาลักษณะขององค์ประกอบสื่อสารและมิติของการสื่อสารทั้งระดับของการสื่อสารและระดับอัตตะของการสื่อสารที่เกิดขึ้นกับบทพระราชพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านทั้งในรูปแบบพระราชหัตถเลขา , หนังสือเล่ม และรายการสารคดีอาหารทางโทรทัศน์ ระเบียบวิธีการวิจัยที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อดูลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสื่อสารที่ใช้ในการสร้างความหมายของบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน

ผู้วิจัยได้เลือกหน่วยของการวิเคราะห์ คือ หน่วยของความสัมพันธ์ (transaction) ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตจากการอ่านหนังสือเรื่องไกลบ้าน และรับชมรายการสารคดีอาหารทางโทรทัศน์ รายการเครื่องเสวยตามเสด็จ...ไกลบ้าน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสื่อสารและลักษณะที่เกิดขึ้นทั้งมิติของการสื่อสารและอัตตะของการสื่อสาร

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดแหล่งข้อมูลในการศึกษาออกเป็นดังนี้

1. แหล่งข้อมูลหลัก

แหล่งข้อมูลหลักสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บทพระราชนิพนธ์เรื่อง ไกลบ้านที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของหนังสือเล่ม ได้แก่ หนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน เล่ม 1-3 โดยบริษัทอักษรเจริญทัศน์ซึ่งเป็นการพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ครั้งที่หก โดยรักษารูปแบบและอักขรวิธีตามต้นฉบับของการพิมพ์ครั้งที่สี่อย่างครบถ้วน เนื้อหาของหนังสือแต่ละเล่มมีดังนี้

เล่มที่ 1 พระราชหัตถเลขาฉบับที่ 1 – 19 (คินที่ 1 – 65)

เล่มที่ 2 พระราชหัตถเลขาฉบับที่ 20 – 30 (คินที่ 66 – 129)

เล่มที่ 3 พระราชหัตถเลขาฉบับที่ 31 – 43 (คินที่ 130 – 225) ทั้งนี้บทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านมีประวัติการจัดพิมพ์ดังนี้

ครั้งที่ 1 พระราชสมเด็จพระเจ้าจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพเป็นผู้อำนวยการจัดพิมพ์เพื่อให้ทันจำหน่าย ณ ร้านหลวงในงานไหว้พระประจำปี วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วันที่ 17 ธันวาคม พุทธศักราช 2450 เป็นการพิมพ์จำหน่ายเป็นตอนๆ กำหนดให้พระราชหัตถเลขาฉบับที่ 1 เป็นตอนที่หนึ่ง ซึ่งพิมพ์จำหน่ายได้เพียงบางตอนเท่านั้น แล้วจึงพิมพ์ต่อไปตามลำดับจนครบจำนวนทั้งสิ้น 1,850 หน้ากระดาษ รวมพิมพ์เป็นสมุดใหญ่ 4 เล่ม

ครั้งที่ 2 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้านิภานภดล วิมลประภาวดี ผู้ได้รับพระราชทานกรรมสิทธิ์เรื่อง “ไกลบ้าน” มีพระประสงค์จัดพิมพ์แจกเป็นมิตรพลีเพื่อถวายสนองพระคุณพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมขุนสุทธาสินีนาฏ พระชนนีในงานฉลองพระชันษาครบ 60 ปี ในพุทธศักราช 2466 จำนวน 2 เล่ม โดยขยายหน้ากระดาษเป็นขนาดสิบหกหน้ายกพิเศษ แก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้นกว่าครั้ง

แรก เช่น มีสารบาญทั้งเรื่อง เพิ่มเติมรูป มีคำอธิบายหมายเลขประกอบนามบุคคล และเรื่องราวพระราชนิพนธ์บางแห่งชัดเจน มีรูปประกอบที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยการเสด็จประพาสยุโรปครั้งหลังซึ่งทรงฉายด้วยพระองค์เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 85 รูป โดยเฉพาะมีลายในปกที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงเขียนประทานประกอบเล่ม ทั้งยังได้ผนวกพิมพ์เรื่อง “จดหมายเหตุประกอบเรื่องไกลบ้าน” พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพไว้อีก 1 เล่ม รวมเป็นหนังสือชุด ชุดละ 3 เล่ม

ครั้งที่ 3 ในพุทธศักราช 2479 เป็นการจัดพิมพ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้านิมิตร์มณฑล วิมลประภาวดี กรมขุนอุทองชัตติยานารี

ครั้งที่ 4 ในพุทธศักราช 2536 พิมพ์รวม 2 เล่มจำนวน 1,500 ชุด ในงานพระราชทานเพลิงศพ “นางทองพับ พานิชพัฒน์” ต.ช.

ครั้งที่ 5 ในพุทธศักราช 2537 พิมพ์รวม 2 เล่ม จำนวน 3,000 ชุด ในงานพระราชทานเพลิงศพ “พลเรือเอกสันติภาพ หมุ่มมิ่ง” ป.ช. ป.ม. ท.จ.

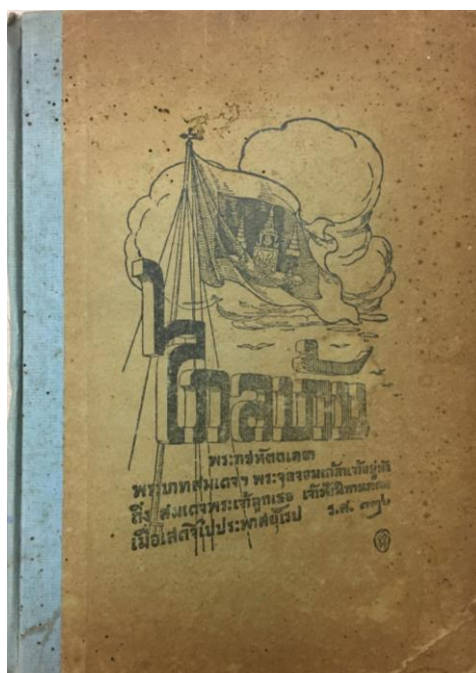
นอกจากนี้โครงการยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แปลพระราชนิพนธ์ “ไกลบ้าน” ตอนเสด็จประพาสเยอรมนี อังกฤษ ฝรั่งเศส ซึ่งเป็นพระราชหัตถเลขาฉบับที่ 19 - 34 เป็น 3 ภาษา คือ เยอรมัน อังกฤษ และฝรั่งเศส โดยจัดพิมพ์เผยแพร่ในเล่มเดียวกันพร้อมทั้งสำนวนภาษาไทยเมื่อพุทธศักราช 2540

ครั้งที่ 6 ซึ่งเป็นฉบับที่ผู้วิจัยใช้เป็นหลักในการศึกษา จากประวัติการจัดพิมพ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้อนุมานว่าฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 มีการนำเสนอตามแบบฉบับการพิมพ์ครั้งที่ 2 เพียงแต่มีการแบ่งออกเป็นจำนวน 3 เล่ม และสุดท้าย

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 จำนวน 3,000 เล่ม พิมพ์เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 โดยบริษัท โกลบอลอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ในวโรกาสครบรอบ 100 ปี การเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 2 ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยรักษารูปแบบและอักขรวิธีตามต้นฉบับของการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นต้นฉบับที่มีความสมบูรณ์ใน

ด้านเนื้อหาและเพิ่มเติมในส่วนของภาพประกอบตามต้นฉบับในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นต้นฉบับที่รวบรวมภาพถ่ายฝีพระหัตถ์ไว้ครบถ้วนที่สุด

ผู้วิจัยใช้หนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 เป็นเอกสารหลักเพื่อศึกษาลักษณะของเนื้อหาที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา นอกจากนี้ยังใช้หนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นฉบับที่เก่าที่สุดที่ถูกเก็บรักษาไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติเพื่อใช้ศึกษาลักษณะของสื่อ แต่ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือฉบับดังกล่าวจัดเป็นหนังสือหายาก ผู้วิจัยจึงไม่สามารถยืมหรือถ่ายสำเนาออกมาได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการถ่ายภาพด้วยกล้องจากโทรศัพท์มือถือ และจัดบันทึกลักษณะของหนังสือไว้ รูปที่ 3.1 แสดงรูปเล่มหนังสือพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 จากหอสมุดแห่งชาติ

รูปที่ 3.1 หนังสือพระราชนิพนธ์ไกลบ้าน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3

ที่มา : สำนักหอสมุดแห่งชาติ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน ผู้วิจัยใช้การสังเกตเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือ แล้วจัดบันทึกลักษณะของเนื้อหาในพระ

ราชหัตถเลขาทั้ง 43 ฉบับ โดยพระราชหัตถเลขาแต่ละฉบับมีรายละเอียดและประเด็นที่แตกต่างกัน ตารางที่ 3.1 ด้านล่างนี้ได้สรุปประเด็นเนื้อหาในพระราชหัตถเลขาทั้ง 43 ฉบับไว้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปประเด็นเนื้อหาในพระราชหัตถเลขาทั้ง 43 ฉบับ

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
ฉบับที่ 1	27 มี.ค. 2449 – 3 เม.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 1-8)	พระองค์ทรงบรรยายถึงเหตุการณ์การส่งเสด็จฯ โดยเสด็จลงเรือพระที่นั่งมหาจักรีออกจากกรุงเทพฯสู่อ่าวไทย ออกสู่ทะเลจีนเพื่อเข้าสู่เมืองสิงคโปร์ เสด็จรถไฟประพาสเมืองยะโฮ จากนั้นเสด็จทอดพระเนตรเรือโดยสารชื่อ “เรือชักเซน” ซึ่งจะเป็นเรือพระที่นั่งเสด็จไปยุโรป หลังจากนั้นเสด็จเสวยพระยาหาร ในฐานะแขกของเจ้าเมืองสิงคโปร์ที่ทำเนียบรัฐบาล
ฉบับที่ 2	3 เม.ษ. – 5 เม.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 8-10)	เสด็จลงเรือชักเซนออกจากสิงคโปร์ ผ่านช่องแคบมะละกาไปยังเมืองปีนัง
ฉบับที่ 3	5 เม.ย. – 9 เม.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 10-14)	พระองค์เสด็จประพาสวัดจีนในเมืองปีนัง และในวันต่อมาเสด็จออกจากเมืองปีนัง เรือพระที่นั่งผ่านอ่าวเบงกอล ในระหว่างทางเสด็จฯ ทอดพระเนตรเรือรบของประเทศอังกฤษชื่อ “เบดฟอร์ด” จากนั้นเรือพระที่นั่งถึงศรีลังกา เสด็จประพาสเมืองโคลัมโบ
ฉบับที่ 4	10 เม.ย.- 16 เม.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 15-21)	เรือชักเซนออกจากเกาะศรีลังกา ทรงบรรยายถึงเหตุการณ์ในเรือ ได้แก่ผู้โดยสารในเรือเล่นกีฬา และมีเหตุการณ์พระราชทานเลี้ยงเนื่องในวันขึ้นปีใหม่
ฉบับที่ 5	16 เม.ย.- 21 เม.ย. 2450	เรือพระที่นั่งถึงเมืองเอเดน เสด็จประพาสเมืองเอเดน (ประเทศเยเมน) เมื่อออกจากเอเดน เรือพระที่นั่งผ่านทะเลแดง ทรง

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
	(คืนลำดับที่ 21-25)	บรรยายถึงกิจกรรมในเรือพระที่นั่ง มีการพราศทานรางวัลแก่พวกที่เล่นกีฬาในเรือ ต่อมาเรือถึงคลองสุเอซ
ฉบับที่ 6	21 เม.ย. – 24 เม.ย. 2450 (คืนลำดับที่ 26-29)	เรือชักเซนเข้าไปในคลองสุเอซ ทรงบรรยายเรื่องการขุดคลองสุเอซ จากนั้นเสด็จประพาสเมืองพอร์ต ซาอิด ประเทศอียิปต์ ก่อนที่เรือจะออกจากคลองสุเอซ สู่วะเลเมดิเตอร์เรเนียน ผ่านช่องแคบเมสซีนาของประเทศอิตาลี
ฉบับที่ 7	25 เม.ย. 2450 (คืนลำดับที่ 30)	เรือชักเซนถึงเมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี เสด็จทอดพระเนตรที่เลี้ยงปลาในเมืองเนเปิลส์ จากนั้นเสด็จวัดชันมาติโน เสวยพระกระยาหารที่ภัตตาคารยาดีเน จากนั้นเสด็จทอดพระเนตรละครเวที(ลักษณะคล้ายไซว์)
ฉบับที่ 8	26 เม.ย. 2450 (คืนลำดับที่ 31)	ทรงบรรยายเรื่องการเตรียมการขึ้นจากเรือชักเซน มุ่งานเลี้ยงในเรือชักเซน
ฉบับที่ 9	27 เม.ย. 2450 (คืนลำดับที่ 32)	เสด็จขึ้นจากเรือชักเซน ณ เมืองเจนัว ประเทศอิตาลี เสด็จทอดพระเนตรที่ฝังศพในเมืองเจนัวและเสด็จทอดพระเนตรภายในเมือง
ฉบับที่ 10	28 เม.ย. – 1 พ.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 33-36)	เสด็จโดยรถไฟจากเมืองเจนัวไปยังเมืองซานเรโม ณ เมืองซานเรโม พระองค์ประทับ ณ วิลลาโนเบิล ในระหว่างประทับ ทรงวางแผนเส้นทางเสด็จประพาสเมืองทางตอนเหนือของประเทศ นอกจากนี้มีคณะแพทย์มาตรวจพระอาการประชวร
ฉบับที่ 11	2 พ.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 37)	เสด็จประพาสเมืองมันโตวา(Mantova) ทรงบรรยายสภาพบ้านเมือง โดยรวมพระองค์โปรดและชื่นชมเมืองมันโตวาว่ามีความเจริญ และบรรยายสภาพในเมืองเป็นที่ถูกพระราชหฤทัย

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
ฉบับที่ 12	3 พ.ค.- 5 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 38-40)	เสด็จประพาสเมือง Bordighera ทางตอนเหนือของอิตาลี นอกจากนี้เสด็จประพาสสวนชื่อว่าสวนกับตันลิเคโร และมีจิตรกรชื่อมองสิเออดูว์ริงมาวาดภาพพระบรมสาทิสลักษณ์
ฉบับที่ 13	6 พ.ค.- 9 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 41-44)	เสด็จออกจากประเทศอิตาลี สู่มืองมอนติคาโล เสด็จทอดพระเนตรคาสีโนในมอนติคาโล และมีดยุคแห่งเจนัวมาเข้าเฝ้าฯ และเสด็จประพาสเมืองเวนติเมีย จากนั้นเสด็จไปยังบ้านจิตรกรมองสิเออดูว์ริงอีกครั้งเพื่อให้จิตรกรวาดพระบรมสาทิสลักษณ์ต่อ จากนั้นเสด็จไปที่บ้านของนายปะโรดี ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรมวิลลาโนเบลที่ประทับ
ฉบับที่ 14	10 พ.ค. - 13 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 45-48)	เสด็จประพาสเมืองนีซ เสด็จกลับเพื่อมาให้จิตรกรวาดพระบรมสาทิสลักษณ์ต่อ จากนั้นทรงวางแผนการเดินทางไปยังทางตอนเหนืออีกครั้ง เสด็จชมสวนปลุกกุหลาบ และเขียนอธิบายวิธีการปลุกกุหลาบตั้งแต่วิธีการเตรียมดิน วิธีการผสมเกสร วิธีการฝากหนามและวิธีการต่อกุหลาบ และทรงกล่าววยุติเรื่องราว ณ เมืองซานเรโม
ฉบับที่ 15	14 พ.ค.- 16 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 49-51)	เสด็จไปยังเมืองตูริน ทอดพระเนตรละครโอเปรา จากนั้นเสด็จประพาสวังที่ตำบลออลียเอ แล้วเสด็จกลับตูริน เพื่อไปต่อยังเวนิส
ฉบับที่ 16	17 พ.ค.- 19 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 52-54)	เสด็จประพาสในเมืองเวนิส เสด็จทอดพระเนตรการไหว้พระที่ซัดเซนต์มารีโค แล้วเสด็จเมืองฟลอเรนซ์
ฉบับที่ 17	20 พ.ค.- 23 พ.ค. 2450	ณ เมืองฟลอเรนซ์ขุนนางเคาท์แห่งเมืองตูรินเข้าเฝ้าฯ วันต่อมาเสด็จประพาสร้านค้าในเมืองฟลอเรนซ์ จากนั้นเสด็จไปยังเมือง

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
	(คืบลำดับที่ 55-58)	มิลาน
ฉบับที่ 18	24 พ.ค. 2450- 26 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 59-61)	เสด็จโดยรถไฟออกจากประเทศอิตาลีไปยังประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ ประทับ ณ โรงแรม Des Alpes ในเมือง Territet เสด็จทอดพระเนตรงานประจำปีของชาวเมือง ทรง ประกอบพิธีวิสาขบูชา ณ โรงแรมที่ประทับ และต่อมาเสด็จ ประพาสยอดเขา Rochers de Naye
ฉบับที่ 19	27 พ.ค.- 30 พ.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 62-65)	เสด็จออกจากประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ไปยังเมืองนอยเฮาเซน ประเทศเยอรมัน ประทับ ณ โรงแรมชไวซาฮอฟ เสด็จประพาส เมืองซูริค ทอดพระเนตรการจุดดอกไม้ไฟ เสด็จโดยรถไฟไปยัง เมืองบาเดินบาเดิน ประทับ ณ โรงแรมสเตฟานี เสด็จทรงน้ำแร่ ที่โรงอาบน้ำเฟรเดอริก เสด็จประพาสในเมืองบาเดิน
ฉบับที่ 20	31 พ.ค.- 2 มิ.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 66-68)	เสด็จทรงน้ำแร่ครั้งที่ 2 จากนั้นเสด็จประพาสป่าดำที่เมืองคลาส ลูห์ และเสด็จประพาสตลาดในเมือง นอกจากนี้ในตอนท้ายของ พระราชหัตถเลขากล่าวถึงเหตุการณ์ที่เจ้าชายชาลส์ แห่งเมือง แซ็กซ์-ไวมาร์มาเข้าเฝ้า
ฉบับที่ 21	3 มิ.ย.- 6 มิ.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 69-72)	เริ่มจากการกล่าวถึงเหตุการณ์เสด็จทอดพระเนตรไฟไหม้ริม บ้านที่ประทับ บรรยายเหตุการณ์จนถึงดับเพลิงเสร็จ วันต่อมา เสด็จโดยรถไฟไปยังเมืองไฮเดลเบิร์ก ทอดพระเนตรปราสาท โบราณและมหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก จาอมาเสด็จประพาส เมืองมันไฮม์ ทอดพระเนตรนิทรรศการ และเสด็จเสวยน้ำชาที่ แกรนด์ดยุก และเสด็จทอดพระเนตรแม่น้ำไรน์ วันต่อมาเสด็จ เสวยน้ำชาที่วังเจ้าหญิงแห่งไวมาร์ และเสด็จโรงพยาบาลเพื่อ ตรวจพระอาการ จากนั้นเสด็จกลับบาเดิน

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
ฉบับที่ 22	7 มิ.ย. – 12 มิ.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 73-78)	เหตุการณ์แรกในพระราชหัตถเลขาทรงเล่าถึงเหตุการณ์เสด็จประพาสและทอดพระเนตรละครในเมืองบาเดิน นอกจากนี้พระองค์ยังเสด็จไปยังที่เพาะพันธุ์ปลาของเมือง เสด็จเยี่ยมสถานที่รับเลี้ยงผู้ยากไร้และทอดพระเนตรการเดินรำ ต่อมาเสด็จทอดพระเนตรที่เลี้ยงผึ้ง วันต่อมาเสด็จประพาสเมืองสตราบูร์ก ประเทศฝรั่งเศส และเมืองคาร์ลสruhe
ฉบับที่ 23	13 มิ.ย.- 17 มิ.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 79-83)	เสด็จเยี่ยมแกรนด์ดยุกไมเคิล แห่งรัสเซีย แล้วเสด็จประพาสเมืองแฟรงเฟิร์ต จากนั้นเสด็จทอดพระเนตรละครสัตว์ ชมเมืองเก่าที่ผู้คนสวมนใหญ่เป็นยิว ในเมืองบาเดินจัดงานเลี้ยงถวาย วันต่อมาเสด็จไปทรงซื้อกล้องถ่ายรูป และมีงานเลี้ยงอาหารอีกครั้งที่วังของแกรนด์ดยุก
ฉบับที่ 24	18 มิ.ย.- 26 มิ.ย.2450 (คืบลำดับที่ 84-92)	ในวันนี้พระองค์เสด็จออกจากเยอรมันไปยังประเทศฝรั่งเศส ประทับที่สถานทูตในกรุงปารีส มีบุคคลสำคัญเข้าพบ วันต่อมาเสด็จทอดพระเนตรโรงปั้นพระบรมรูปทรงม้า และทอดพระเนตรละครโอเปร่า เสด็จไปยังโรงถ่ายรูปและไปยังบ้านจิตรกรรมองสิเออด้รุงอีกครั้ง นอกจากนี้ยังเสด็จไปเสวยเบียร์ร้านดังในกรุงปารีส ในฉบับเดียวกันนี้ทรงบันทึกการเดินทางออกจากฝรั่งเศสไปยังกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ที่อังกฤษพระองค์ประทับที่สถานทูตในกรุงลอนดอน และเสด็จประทับที่พระราชวังวินเซอร์ มีงานเลี้ยงอาหารค่ำที่พระราชวังวินเซอร์ เสด็จทอดพระเนตรที่ฝั่งพระศพเจ้านายของอังกฤษ จากนั้นเสด็จไปยังกรุงปารีส แล้วเสด็จกลับมาประทับที่สถานทูตในลอนดอน ในพระราชหัตถเลขาฉบับนี้ทรงอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับกษัตริย์และการปกครองของอังกฤษ วันต่อมาเสด็จไป

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
		ยังมหาวิทยาลัยแคมบริด ตามที่ทางมหาวิทยาลัยมีกำหนด ทูลเกล้าฯถวายปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต แล้วเสด็จประพาสในกรุงลอนดอน ทรงเลือกซื้อเครื่องลายครามและทอดพระเนตรละครในลอนดอน
ฉบับที่ 25	27 มิ.ย.- 29 มิ.ย.2450 (คืนลำดับที่ 93-95)	พระราชหัตถเลขาฉบับนี้ทรงเริ่มด้วยเหตุการณ์เสด็จออกจากกรุงลอนดอนเพื่อไปยังประเทศเบลเยียม เสด็จไปยังเมืองออกเทนด์ ทอดพระเนตรคาสีโนในเมือง และที่อาบน้ำทะเลและที่เลี้ยงสัตว์ทะเล เสด็จออกจากประเทศเบลเยียมมายังเมืองแฮมเบิร์ก ประเทศเยอรมันในฉบับนี้ทรงพรรณาลักษณะภูมิประเทศของเมืองแฮมเบิร์ก และทอดพระเนตรละครสัตว์
ฉบับที่ 26	30 มิ.ย.- 4 ก.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 96-100)	เสด็จโดยรถไฟไปยัง กรุงเฮินเฮก ประเทศเดนมาร์ก ประทับ ณ พระราชวังเบรินสตอพ วันต่อมาเสด็จทอดพระเนตรท่าเรือที่จะเสด็จไปยังประเทศนอร์เวย์ และเสด็จไปยังบ้านพักของพระยาชลยุทธอินทร และบ้านของกงสุลแอนเดอร์สัน วันต่อมาเสด็จโดยเรือไปยังเมืองออร์ฮูส เสด็จโดยรถไฟประพาสฟรีสบอกคและมิงานเลี้ยงอาหารค่ำที่บ้านขุนนางในเมืองนั้น และวันต่อมาเสด็จออกจากเดนมาร์กไปยังประเทศนอร์เวย์
ฉบับที่ 27	5 ก.ค.- 7 ก.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 101-103)	เสด็จถึงเมืองคริสเตียนียา ประพาสไร่หลวง เสวยพระกระยาหารค่ำที่พระราชวังของเจ้าชายฮาคอน จากนั้นมีทูตเปอร์เซียเข้าเฝ้าฯ วันต่อมาเสด็จทอดพระเนตรเรือไวกิง เสด็จประพาสภูเขาในเมือง และเลี้ยงอาหารทูตเปอร์เซีย วันต่อมาเสด็จโดยรถไฟไปยังเมืองทรอนแฮม
ฉบับที่ 28	8 ก.ค.- 14 ก.ค.2450	เสด็จประพาสเมืองทรอนแฮม พลเรือเอกอิงเคลฟิลด์เข้าเฝ้าฯ วันต่อมาเสด็จประพาสน้ำตก เสด็จออกจากทรอนแฮมไปยัง

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
	(คืนลำดับที่ 104-110)	เกาะในนอร์เวย์ เสด็จไปยังเมืองโบลเดอร์ เสด็จถ่ายรูปพระ อาทิตย์เที่ยงคืน เสด็จฯไปยังเมืองแอมเมอร์เฟสต์ และเสด็จไป ยังแหลมเหนือ ทรงสลักพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. และถ่ายพระ บรมฉายาลักษณ์ ณ แหลมเหนือ เสด็จกลับที่ประทับ
ฉบับที่ 29	15 ก.ค.- 16 ก.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 111-112)	เสด็จฯไปยังเมืองนาร์วิก ทอดพระเนตรเหมืองแร่ของเมืองนาร์ วิก เสด็จต่อไปยังเมืองสวาริทิเซน
ฉบับที่ 30	17 ก.ค.- 23 ก.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 113-119)	พระราชหัตถเลขาฉบับนี้บรรยายเส้นทางขากลับ โดยเสด็จฯ โดยเรืออัลเบียล สิ้นสุดพระราชหัตถเลขา ณ เมืองเบอร์เคน
ฉบับที่ 31	24 ก.ค.- 2 ส.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 120-129)	พระราชหัตถเลขาฉบับนี้ยังคงเป็นการบรรยายเส้นทางเสด็จ กลับ โดยกล่าวถึงเมืองต่าง ๆ ที่เสด็จผ่านแต่ทรงมีกิจกรรม พิเศษกว่าฉบับก่อนคือเสด็จทอดพระเนตรสถานที่ผลิตไฟฟ้า โดยใช้พลังงานจากน้ำ ทอดพระเนตรน้ำตกที่ใช้ผลิตไฟฟ้า และ โรงงานผลิตกระดาษในประเทศนอร์เวย์ และกล่าวถึงการเสด็จ จากนอร์เวย์มายังประเทศเยอรมัน
ฉบับที่ 32	3 ส.ค.- 8 ส.ค. 2450 (คืนลำดับที่ 130-135)	เสด็จถึงเมืองคิล ประเทศเยอรมัน ทอดพระเนตรโรงอาบน้ำ และโรงงานทำเครื่องเหล็ก จากนั้นเสด็จโดยรถไฟไปยังเมือง เบอร์ลิน ณ กรุงเบอร์ลินทีมแพทย์ที่จะถวายการรักษาเข้าเฝ้า และรายงานเกี่ยวกับการรักษา เสด็จประพาสที่เลี้ยงสัตว์ , ตลาด , ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข , ห้างสรรพสินค้าและ โรงพยาบาลในกรุงเบอร์ลิน
ฉบับที่ 33	9 ส.ค.-	เสด็จออกจากเมืองเบอร์ลินไปยังเมืองคาสเซิลจักรพรรดิแห่ง

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
	14 ส.ค.2450 (คืบลำดับที่ 136-141)	เยอรมันรับเสด็จฯ ต่อมาเสด็จทอดพระเนตรสวนและน้ำพุ มีงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำที่พระราชวังของพระเจ้ากรุงพรตติ ต่อมาเสด็จออกจากเมืองคาสเซิลไปยังเมืองบรันสวิก เสด็จทอดพระเนตรละคร ทอดพระเนตรที่เลี้ยงม้า , การประลองฝีมือนักดับเพลิง , กีฬา , พระราชวังโบราณ เสด็จไปยังเมืองโคโลญ และออกจากเยอรมันไปยังประเทศฝรั่งเศส
ฉบับที่ 34	15 ส.ค.- 21 ส.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 142-148)	เสด็จประพาสในกรุงปารีส ทอดพระเนตรสถานที่ทำเครื่องถ้วย , ละครโอเปร่า , วัดหัวใจศักดิ์สิทธิ์ , พระราชวังเก่าที่เมืองฟงแตนโบล พระราชวังแวร์ซาย เสด็จไปประทับแรมกับประธานาธิบดีฝรั่งเศส ณ เมืองรงบูลเย ประพาสป่าในรงบูลเย และทรงพรรณนาเปรียบเทียบความเหมือนต่างของเมืองนี้กับจังหวัดลพบุรี ต่อมาเสด็จกลับกรุงปารีส
ฉบับที่ 35	22 ส.ค.- 29 ส.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 149-156)	พระราชกรณียกิจหลักที่ทรงกล่าวถึงในฉบับนี้คือการเสด็จฯไปยังโรงปั้นพระบรมรูปทรงม้า จากนั้นเสด็จโดยรถไฟจากปารีสไปยังเยอรมันถึงเมืองฮอมบวร์ก และรับการรักษาพระอาการประชวรเสด็จทอดพระเนตรป้อมปราการที่ปราสาทโบราณ , สนามเทนนิส และทรงน้ำแร่
ฉบับที่ 36	30 ส.ค.- 5 ก.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 157-163)	ในฉบับนี้ทรงบรรยายถึงโรงอาบน้ำแร่และการเสด็จสนามเทนนิสอีกครั้ง จากนั้นประพาสสนามยิงเป้า ทรงบรรยายเรื่องสุนัขและชื่อสุนัข
ฉบับที่ 37	6 ก.ย.- 12 ก.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 164-170)	เสด็จประพาสเมืองแฟรงเฟิร์ต ทรงพรรณนาผลของการรักษาพระองค์

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
ฉบับที่ 38	13 ก.ย.- 18 ก.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 171-175)	จากผลของการรักษาในฉบับก่อน ในฉบับนี้ทรงบรรยายเรื่องที่แพทย์ห้ามเสวยของแสดลง เสด็จฯโดยรถไฟไปยังกรุงปารีส ประพาสในกรุงปารีสและเสวยพระกระยาหารที่ภัตตาคารองรี
ฉบับที่ 39	19 ก.ย.- 25 ก.ย. 2450 (คืบลำดับที่ 176-183)	ในฉบับนี้ตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพ ทรงบรรยายถึงการจัดงานเฉลิมพระชนมพรรษา ต่อมาเสด็จไปยังบ่อน้ำที่ทางประเทศเยอรมันตั้งชื่อว่าบ่อน้ำจุฬาลงกรณ์ เสด็จฯออกจากเมืองฮอมบวร์กไปยังปารีสและทอดพระเนตรละครโอเปา
ฉบับที่ 40	26 ก.ย.- 1 ต.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 184-189)	เตรียมเสด็จฯออกจากกรุงปารีส ไปยังเมืองลูเซิร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เสด็จฯโดยรถไฟไปยังเมืองเบิร์น ทรงบรรยายวิธีการปกครองของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เสด็จต่อไปยังประเทศอิตาลี และทรงกระะยะทางเสด็จกลับ
ฉบับที่ 41	2 ต.ค.- 6 ต.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 190-194)	เสด็จฯโดยรถไฟประพาสเมืองมิลาน ต่อไปยังกรุงโรม ทอดพระเนตรวัดโบราณในกรุงโรม เสด็จเยี่ยมที่ฝังศพและวิหารเซนต์ปีเตอร์ เสด็จต่อไปยังเมืองเนเปิล ประทับ ณ โรงแรมบนภูเขา
ฉบับที่ 42	7 ต.ค.- 20 ต.ค. 2450 (คืบลำดับที่ 195-208)	เสด็จออกจากเมืองเนเปิลลงเรือพม่าออกจากเนเปิล ถึงเมืองเมสซีน่ามีกษัตริย์อิตาลีเฝ้ารับเสด็จฯ เสด็จทอดพระเนตรกองเรือรบของอิตาลี เสด็จฯไปยังเมืองปาเลอร์โม ประพาสพิพิธภัณฑ์และทะเล เสด็จกลับมาเมสซีน่าอีกครั้งและประพาสในเมือง ประทับ ณ โรงแรมซานโตโมนิโก ทอดพระเนตรละครและโบสถ์โบราณ จากจากอิตาลีไปเกาะมอลตา ทรงบรรยายประวัติของเมืองมอลตา ประพาสและเสวยพระกระยาหารกลางวันวันว่างเก่า ประพาสอ่าวและโรงทหาร ลงเรือพม่าออกสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน บันทึกของเรื่องความหิว

ฉบับ	วันที่ (ลำดับวันที่เสด็จ)	รายละเอียดในพระราชหัตถเลขา
ฉบับที่ 43	21 ต.ค.- 6 พ.ย. 2450 (คือลำดับที่ 209-225)	เสด็จลงเรือชักเชนในคลองสุเอส ออกสู่ทะเลแดง ถึงเมือง โคลัมโบ เสด็จฯประพาสพิพิธภัณฑสถานในเมืองโคลัมโบ และทรง บรรยายสรุปเรื่องทวีปยุโรป

เมื่อผู้วิจัยได้เอกสารหลักคือหนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านแล้ว ผู้วิจัยยังจำเป็นต้องใช้เอกสารลายพระราชหัตถเลขาที่เป็นที่มาของหนังสือดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องไปค้นหาเอกสารที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อหาพระราชหัตถเลขาเรื่องดังกล่าวแต่จากการค้นคว้าผู้วิจัยไม่พบสำเนาลายพระหัตถ์ที่เป็นต้นฉบับของพระราชหัตถเลขา ผู้วิจัยจึงใช้สำเนาลายพระหัตถ์ฉบับอื่นที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นในลักษณะใกล้เคียงกันทดแทน เพื่อใช้ศึกษาลักษณะของสื่อการเขียน โดยสำเนาลายพระหัตถ์ที่ผู้วิจัยเลือกเพื่อใช้ศึกษาแทนพระราชหัตถเลขาไกลบ้าน ได้แก่ สำเนาพระราชโทรเลขจากทรอนแฮม (Trondheim) ถึง มกุฎราชกุมาร ลงวันที่ 8 กรกฎาคม เพื่อใช้ศึกษารูปแบบของสื่อการเขียนที่เป็นการเขียนเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคล , สำเนาพระราชหัตถเลขาที่มีถึงสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ครั้งเสด็จฯ ประพาสยุโรปครั้งที่ 1 เมื่อพ.ศ. 2440

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาสำเนาพระราชนิพนธ์ที่เป็นลายพระหัตถ์เรื่องอื่น ๆ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อใช้ศึกษาลักษณะของสื่อการเขียน และใช้ศึกษาลักษณะของผู้สร้างสาร พระราชนิพนธ์ในรูปแบบลายพระหัตถ์เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยใช้มีดังต่อไปนี้

- 1.) เอกสารเรื่อง “พระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ” – นอนในเวลาประจำเวลาราชการ
- 2.) เอกสารเรื่อง พระราชนิพนธ์โคลงนิทราชาครีษ

นอกจากเอกสารประเภทลายลักษณ์อักษรแล้ว ผู้วิจัยยังใช้เอกสารประเภทเทปบันทึกได้แก่ วีดิทัศน์รายการสารคดีอาหารทางโทรทัศน์ รายการ เครื่องเสวยตามเสด็จ...ไกลบ้าน ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่อง true explore life ทั้งนี้ในตอนเริ่มต้นของการเก็บข้อมูลผู้วิจัยสามารถตามรับชมรายการที่ออกอากาศกันตั้งแต่ตอนที่ 21 เรื่อยมาจนถึงตอนที่ 26 แต่เพื่อให้ได้เนื้อหาครบถ้วนที่สุด ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้เนื้อหารายการในตอนอื่น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงติดต่อไปยังผู้อำนวยการฝ่ายรายการ บริษัททู วิชั่นส์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เนื้อหารายการเพื่อทำวิจัย เนื่องจากลิขสิทธิ์ของรายการเครื่องเสวยตามเสด็จ...ไกลบ้านเป็นของบริษัททู วิชั่นส์ และทางฝ่ายรายการยินยอมให้ไฟล์รายการทั้งสิ้น 3 ตอน ผู้วิจัยจึงขอไฟล์รายการตอนที่ 1 ซึ่งเป็นตอนเริ่มต้นของชุดสารคดี ตอนที่ 15 ซึ่งเป็นตอนส่วนกลางและตอนที่ 26 ซึ่งเป็นตอนสุดท้ายของชุดสารคดี และทางบริษัททู วิชั่นส์ได้อนุญาตให้ไฟล์รายการดังกล่าวมาให้ ถึงแม้ว่ารายการจะมีการออกอากาศซ้ำเป็นระยะ แต่เนื่องด้วยเวลาในการศึกษาจำกัดผู้วิจัยจึงไม่สามารถรอดติดตามรายการเมื่อมีการนำมาออกอากาศใหม่ได้ และเมื่อได้เนื้อหาตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตวิธีการนำเสนอเนื้อหาและเนื้อหาที่ออกอากาศและจัดบันทึกทำเป็นเอกสาร (document) จากการรับชมรายการทำให้ผู้วิจัยเข้าใจโครงสร้างของรายการและวิธีการนำเสนอเนื้อหาภายในตอน รวมถึงการร้อยเรียงระหว่างตอนได้ โดยลักษณะของรายการเครื่องเสวยตามเสด็จ...ไกลบ้านมีความยาวตอนละประมาณ 30 นาทีแต่ละตอนนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระกระยาหารที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสวยเมื่อครั้งเสด็จพระพาสยุโรปครั้งที่ 2 ซึ่งมีทั้งพระกระยาหารฝรั่งและพระกระยาหารไทยที่ทรงดัดแปลงขณะอยู่บนเรือพระที่นั่ง ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้คือส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน

จากการสังเกตลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการเครื่องเสวยตามเสด็จ...ไกลบ้าน ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละตอนมีรูปแบบที่เหมือนกัน โดยจะเริ่มจากการเกริ่นนำเนื้อหาของรายการในตอนแต่ละตอน จากนั้นจะเข้าสู่ไตเติ้ลรายการ และเข้าสู่เนื้อหาของรายการในตอนนั้น ๆ และในตอนท้ายของรายการจะเกริ่นนำเนื้อหาของรายการในตอนถัดไป โดยรายการในแต่ละตอนจะมีความต่อเนื่องกันไป

ตามลำดับของพระราชหัตถเลขา และเมื่อพิจารณารายการทั้ง 26 ตอนจะพบว่ารายการทั้ง 26 ตอนมีความต่อเนื่องกัน มีรูปแบบการนำเสนอที่เหมือนกัน แตกต่างเพียงแค่ว่าในตอนที่ 1 จะทำหน้าที่เสมือนบทเกริ่นนำของรายการทั้งหมด เพราะฉะนั้นในตอนนี้จะกล่าวถึงเรื่องของอาหารและการเสด็จประพาสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วิธีการนำเสนอแตกต่างจากตอนอื่นตรงที่ในตอนนี้จะมีการใช้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ได้แก่ ผ.ศ.ศรีสมร คงพันธุ์ และผ.ศ.ทัศนีย์ โรจน์ไพบูลย์ และตอนที่ 26 ทำหน้าที่เป็นตอนสรุปเรื่องราวของเมนูอาหารที่ถูกรับใช้ในรายการ

2. แหล่งข้อมูลอื่นๆ

1.) แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

บุคคลที่ผู้วิจัยใช้เป็นผู้ให้ข้อมูล (informants) ได้แก่ คุณภาสกร ประมุขวงศ์ ผู้กำกับรายการสารคดีเรื่องเครื่องเสวยตามเสด็จ... ไกลบ้าน ทั้งนี้ในการติดต่อครั้งแรกคุณภาสกรกล่าวว่าไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหารายการได้ เนื่องจากรายการเป็นลิขสิทธิ์ของทางทิวทัศน์ และทางผู้ผลิตเองก็ไม่ได้เก็บเอกสารที่เป็นบทรายการไว้ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยจึงติดต่อไปยังบริษัททิวทัศน์ เพื่อขอข้อมูลเนื้อหารายการ และได้ติดต่อคุณภาสกรอีกครั้งเพื่อขอสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับที่มาและแรงบันดาลใจของการผลิตรายการดังกล่าว ในการติดต่อครั้งนี้คุณภาสกรตอบรับ และนัดหมายผู้วิจัยให้มาสัมภาษณ์ได้ ในวันที่ 10 ตุลาคม 2559 สถานที่คือร้านกาแฟภายใน TCDC เลียบทางด่วนรามอินทรา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสัมภาษณ์ รศ.อวยพร พานิช คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารและวรรณกรรมไทย โดยการสัมภาษณ์เป็นไปด้วยดี รศ.อวยพร ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การวิเคราะห์บทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของความเป็นผู้อ่านบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน

2.) แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารอื่นๆ

หนังสือพระราชนิพนธ์เรื่องตำราทำกับข้าวฝรั่ง(ทรงแปล) เพื่อให้ประกอบการศึกษารายการสารคดีอาหารทางโทรทัศน์ หนังสือพระราชนิพนธ์ฉบับนี้มีความเกี่ยวข้องกับพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นพระราชนิพนธ์แปลแต่มาจากการสังเกตจากของจริงครั้งเสด็จประพาสยุโรป ร.ศ.126 ถือเป็นตำราทำกับข้าวฝรั่งอย่างเป็นทางการเล่มแรกของไทย โดยผู้วิจัยใช้หนังสือตำราทำกับข้าวฝรั่ง ฉบับจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์นายอินทร์

การสร้างที่น่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้สร้างที่น่าเชื่อถือได้ (trustworthiness) ของข้อมูลโดยสร้างที่น่าเชื่อถือ (credibility) ผ่านการต่อเวลาของการทำงาน (prolonged engagement) ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่า ณ ขณะของการศึกษาในหัวข้อ การข้ามผ่านการสื่อสาร การศึกษาโดยใช้บทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดในการศึกษา ไม่มีตัวอย่างงานชิ้นอื่นที่จะใช้ศึกษาแทนได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มศึกษาจากเรื่องการข้ามผ่านการสื่อสารโดยเริ่มจากการศึกษาในหัวข้อการเล่าเรื่องแบบข้ามพันสื่อ ผ่านการศึกษาละครเรื่องฮอริโมน และมาสู่การใช้สื่อเพื่อการท่องเที่ยว ลำดับต่อมาผู้วิจัยมองมิติของการสร้างความหมายขยายออกไปมากกว่าการเล่าเรื่อง สุดท้ายบทสรุปของหัวข้อคือเรื่องการข้ามผ่านการสื่อสาร และเลือกศึกษาผ่านบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน นอกจากนี้ผู้วิจัยสร้างความพึงพาได้ (dependability) ของข้อมูลโดยการใช้หลักฐานชั้นปฐมภูมิที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันกับการสร้างพระราชหัตถเลขา ทั้งนี้เพราะไม่สามารถค้นหาต้นฉบับพระราชหัตถเลขาที่เป็นลายพระหัตถ์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจดบันทึกลักษณะของเนื้อหาที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อโดยผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นทั้งในมิติของเนื้อหา (communication) และมิติของความสัมพันธ์ (meta-communication) รวมทั้งวิเคราะห์ลักษณะขององค์ประกอบการสื่อสารเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การสร้างความหมายในรูปแบบต่างๆ

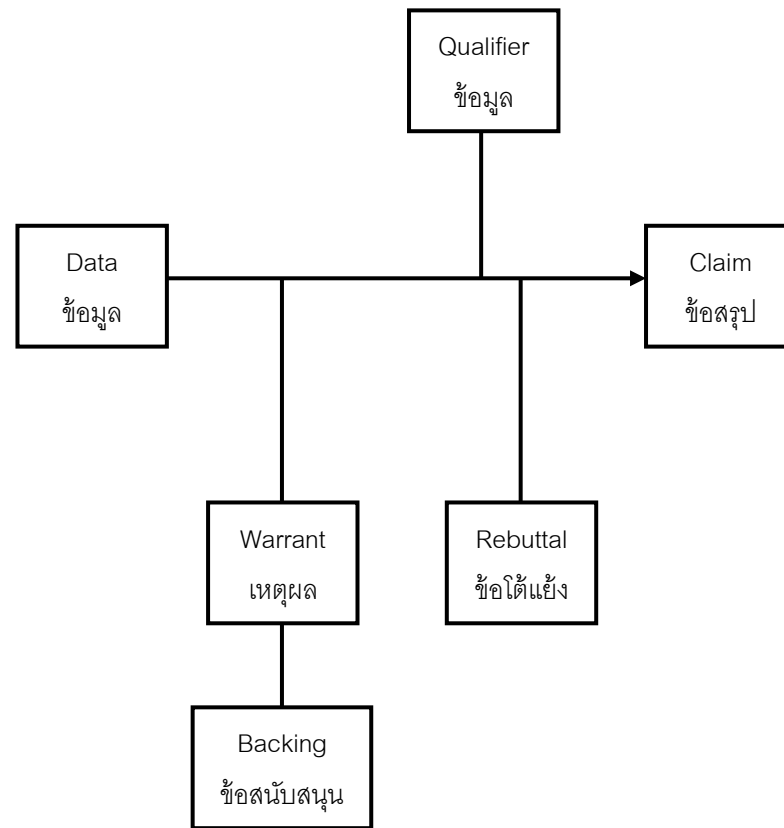
หน่วยสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ หน่วยสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยคือ หน่วยของความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการสื่อสาร

การสรุปข้อมูล

ในการวิเคราะห์เพื่อการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยใช้โครงสร้างการโต้แย้งแสดงเหตุผลของ Stephen Toulmin นักตรรกศาสตร์ชาวอังกฤษ เพื่อแสดงถึงวิธีการและการอ้างเหตุผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของผู้วิจัย

หลักการของการโต้แย้งแสดงเหตุผลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือได้ของข้อสรุป (claim) ผู้วิจัยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูล (data) ซึ่งในที่นี้คือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวสื่อและเนื้อ ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบท ลักษณะธรรมชาติของตัวสื่อ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจะอธิบายให้เหตุผลด้วยหลักการ และแนวคิด อันเป็นข้อแสดงเหตุผล (warrant) ที่จะนำไปสู่ข้อสรุป โดยสนับสนุนจากข้อมูลหลักฐานต่างๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเสนอข้อยกเว้นรวมทั้งข้อแม้ เพื่อเพิ่มน้ำหนักให้กับการวิจัย และให้เหตุผลได้ถึงความเป็นไปได้ที่อาจทำให้ไม่เป็นไปตามข้อสรุปที่นำเสนอ ซึ่งสามารถสรุปการโต้แย้งแสดงเหตุผลได้ตามแบบจำลองของ Toulmin ดังนี้

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์เพื่ออธิบายให้เห็นถึงลักษณะสื่อและสาร รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ของการสื่อสารในบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านที่เปลี่ยนแปลงไปตามลำดับที่ถูกลำเสนอออกมา ในบางช่วงผู้วิจัยมีการยกข้อความที่มาจากพระราชหัตถเลขา ดังนั้นจึงปรากฏลักษณะของการสะกุดคำตามแบบเดิมไว้

ทั้งนี้ในบทที่ 4. นำเสนอบทวิเคราะห์การสร้างความหมายของบทพระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้านในรูปแบบพระราชหัตถเลขา

บทที่ 5. นำเสนอบทวิเคราะห์การข้ามผ่านทางการสื่อสารจากพระราชหัตถเลขาสู่นั่งสื่อเล่ม

บทที่ 6. นำเสนอบทวิเคราะห์การข้ามผ่านการสื่อสารจากหนังสือเล่มสู่รายการสารคดีอาหารทางโทรทัศน์

บทที่ 7. สรุปผลการศึกษา